

Solda yeni bir tartışma

**HASAN BÜLENT
KAHRAMAN**

Geçen yıl mayıs ayında yapılan seçimleri kazanan İngiltere İşçi Partisi (İİP) iktidardaki birinci yılını doldurmak üzeredir. Gerek bu süre içinde, gerekse 1994 - 1997 arası yıllarda ortaya koyulan etkinlik Avrupa'nın çeşitli yerlerinde ilgi toplamayı sürdürmektedir. Bunun son örneği Almanya'daki Sosyal Demokrat Parti'dir. Türkiye'de de CHP, İngiltere ve Almanya modellerini benimsediğini duyurmuştur.

Ne var ki, son günlerde İİP içindeki ilk tartışmalar ortaya çıkmaya başlamıştır. Bunlar ciddi bir bölünmeye yol açacak gibi durmasalar da yeni bir sol anlayışın, ve siyasanın geliştirilmesine katkı niteliğinde, eleştirel düzeyi yüksek çıkışlardır. En önemli yanı da içinde yaşanılan dönemde üretilecek sol anlayışın, üzerinde yükseleceği temelin irdelenmesidir.

1997 seçim kampanyasında İİP'nin reklam yönetmeni ve parti seçim yayınları sorumlusu Simon Buckley ile Nexus Siyasa Ağı'nın kurucusu ve son se-

çimlerde İİP'nin merkez yöneticilerinden Neal Lawson yayınladıkları manifesto/yazıda, Blair'in son bir yılda geliştirdiği model ve anlayışı derinden bir eleştiriye tabi tutmaktadırlar. Buna göre...

a) Mevcut sol anlayış partinin kendi içindeki bir ayrışmadan kaynaklanmaktadır. Bu oluşuma 'üçüncü yol' gibi bir tanımlama belirlemek yanlıştır. Çıkışı meydana getiren hareketi 'yeni sosyal demokrasi ve demokratlar' (YSD) olarak nitelendirmek daha doğru olacaktır. Buradaki can alıcı nokta, güdülen anlayışta yatmaktadır. Yeni sosyal demokratlar, geçmişten farklı olarak, stratejilerini 'önce seçimi sonra, toplumun güvenini kazanmak' şeklinde belirlemişlerdir. Sorun, bu 'güven' olgusundadır.

b) YSD, ne devletçi ne de korporatisttir; küresel dönemde hükümetlerin, devletlerin gücü belliyken temel anlayış çoğulculuk ve katılımcılık olarak koyulmuştur. Ne var ki, bu noktada asıl üstünde durulması gereken şey, solun temel ve vazgeçilmez ana ilkesidir: İnsanları özgürleştirmeyi sağlayacak daha büyük bir eşitlik anlayışı!

c) Sol, bu evrede ikiye bölünmektedir. Neo-liberalizmin etkisi altındaki bir kesim eşitlik olgusunu göz

ardı edecek bir özelleştirmeden ve serbest piyasa anlayışından yanadır ki, bu tümüyle yanlış bir yaklaşımdır.

d) Bu bağlamda, sol hükümet, vergi konusunu çok ciddi bir biçimde ele almalı, bunu artık değiştirilmesi gereken refah devleti modelini yenilemek üzere kullanmalı, bireysel ve toplumsal sorumluluk duygusu çerçevesi içinde yeni bir toplumsal sözleşme yaratmalıdır. Cemaat ruhu, bireycilik anlayışı ve yeni bir sol sorumluluk duygusu bağdaştırılmalıdır.

e) Nihayet, yeni sol, solun tarihsel ve evrensel ahlaki hedeflerinden ödün vermeyeceği konusunda önce kendisini inandırmalıdır. Bunun sonucu daha eşitlikçi bir toplum kurmaktır. Yolu ise asla şimdi olduğu üzere daha çok merkeze kaymak değil, solun kendisine özgü değerlerinin altını çizmektir.

Bu tartışma sosyal demokrasinin oluşturduğu büyük merkez koalisyonunun henüz yeterince tanımlanmadığını ortaya koymaktadır. Bu aydınlanmayı sağlamak ancak 'sol', 'ahlak' ve 'eşitlik' kavramlarına yeniden yönelmekle ve onları siyasa uygulamaları içinde somutlaştırmakla mümkündür.

e - mail: kahraman@sabanciuniv.edu.tr